

Dopady nového zákona o odpadech na integrované povolení

Úvod

Účelem nové právní úpravy v oblasti odpadů je komplexně podchytit problematiku odpadového hospodářství počínaje předcházením vzniku odpadů přes různé způsoby nakládání (využívání a odstraňování). Dalším důvodem byla transpozice nové evropské legislativy v dotčené oblasti.

Z hlediska již vydaných integrovaných povolení a vydávání nových integrovaných povolení má nová odpadová legislativa velký význam. Dá se předpokládat výrazný dopad nového zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech na již vydaná integrovaná povolení, ve kterých jsou nahrazovány správní akty dle již neplatného zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů. Změna legislativy se týká stávajících správních aktů vydaných dle ustanovení § 14 odst. 1 (nahrazení souhlasu s provozem zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů), § 16 odst. 2 a 3 (nahrazení souhlasu pro původce odpadů s upuštěním od třídění a souhlasu k nakládání s nebezpečnými odpady), § 12 odst. 6 (souhlas s mísením nebezpečných odpadů), souhlasů týkajících se problematiky skládkování odpadů podle § 48a písm. b), § 50 odst. 2, § 51 odst. 1 a § 52, stanovení doby trvání a podmínky péče, závazných stanovisek podle § 79 odst. 4 a vyjádření podle § 79 odst. 4 písm. a) až c). Souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady dle § 16 odst. 3 již nemá v novém návrhu zákona ekvivalent (skladování nebo úprava nebezpečných odpadů u původce musí nově probíhat v zařízení určeném pro nakládání s odpady).

Z pohledu zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů, se nová odpadová legislativa týká nejen zařízení, kde je povolována jakákoli činnost uvedená v rámci kategorie 5 přílohy č. 1 (nakládání s odpady), ale i ostatních zařízení, kde byl vydán např. souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady nebo k upuštění od třídění dle zrušeného zákona o odpadech. Taková zařízení budou muset být postupně uvedena do souladu s novou legislativou v oblasti nakládání s odpady a budou stanoveny podmínky provozu zařízení, které splňují požadavky nové legislativy.

Obsah

1.	Obecné mechanismy pro uvádění do souladu s novým zákonem o odpadech	3
2.	Souhlas k provozování zařízení pro nakládání s odpady	5
2.1.	Vymezená zařízení k využití nebo skladování odpadů	6
2.2.	Nové povinnosti provozovatele zařízení	7
2.3.	Jednotlivé způsoby nakládání s odpady	8
3.	Upuštění od odděleného soustředování odpadů.....	15
4.	Čerpání rezervy na zajištění rekultivace a následné péče o skládku.....	17
4.1.	Další významné změny v oblasti finančního zajištění rekultivace a následné péče	18
5.	Závazná stanoviska a vyjádření obcí s rozšířenou působností	19

1. Obecné mechanismy pro uvádění do souladu s novým zákonem o odpadech

V zákoně o integrované prevenci je způsob stanovení závazných podmínek provozu v integrovaném povolení dán § 14. V textu § 14 odst. 3 tohoto zákona se uvádí, že „*při stanovení závazných podmínek provozu, zejména emisních limitů, úřad vychází z nejlepších dostupných technik a použije závěry o nejlepších dostupných technikách, aniž by však předepisoval použití jakékoli konkrétní metody či technologie. Takto stanovené závazné podmínky provozu nesmí být mírnější než podmínky provozu, které by jinak byly stanoveny podle zvláštních právních předpisů.*“ Mezi zvláštní právní předpisy patří i zákon o odpadech.

Závazné podmínky provozu v integrovaném povolení tedy nesmí být mírnější než provozní podmínky stanovené novým zákonem o odpadech. Mechanismem, který slouží pro uvádění integrovaných povolení do souladu s požadavky nové složkové legislativy, je přezkum závazných podmínek integrovaného povolení, na který případně navazuje řízení o změně integrovaného povolení. Podle § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci úřad vždy přezkoumá závazné podmínky integrovaného povolení, vyžaduje-li to změna emisních limitů nebo standardů kvality životního prostředí provedená na základě jiných právních předpisů, nebo jiná změna zvláštních právních předpisů, která může mít vliv na závazné podmínky provozu stanovené v integrovaném povolení. Při změně právních předpisů je třeba posoudit, zda takováto změna naplňuje podmínky ustanovení § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci.

Pokud by takováto změna měla za následek zpřísnění provozních podmínek pro zařízení, byl by to důvod pro přezkum závazných podmínek dle ustanovení § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci. V rámci přezkumu by bylo posouzeno, zda závazné podmínky provozu stanovené v integrovaném povolení vydaném pro provoz zařízení nejsou benevolentnější, než nové podmínky vyplývající ze složkové legislativy. Na tento přezkum by pak případně mohla navazovat změna integrovaného povolení podle § 19a zákona o integrované prevenci.

Časový rámec pro uvedení podmínek integrovaných povolení do souladu s novou legislativou je uveden v přechodných ustanovení v § 153 odst. 2 zákona o odpadech (viz tabulka), který zní: „*Zařízení k využití, odstranění, sběru nebo výkupu odpadů provozovaná přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona na základě souhlasu krajského úřadu podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se považují za zařízení určená pro nakládání s odpady podle tohoto zákona, a to do uplynutí doby platnosti souhlasu, na základě kterého jsou provozována, nejdéle však do 1 roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona v případě mobilních zařízení ke sběru a výkupu odpadu, do 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona v případě ostatních zařízení ke sběru nebo výkupu odpadu a do 3 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona v případě zařízení k využití nebo odstranění odpadu. Pokud provozovatel takového zařízení požádá o vydání povolení podle § 21 odst. 2 nejpozději 6 měsíců před uplynutím doby platnosti souhlasu podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nejdéle však 6 měsíců před uplynutím lhůt podle věty první, smí být zařízení provozováno na základě tohoto souhlasu do dne, kdy bude o jeho žádosti pravomocně rozhodnuto.*“

S ohledem na skutečnost, že souhlas podle § 14 odst. 1 zrušeného zákona o odpadech je nahrazován integrovaným povolením, tak se postupuje i u zařízení v režimu integrované prevence v souladu s výše uvedeným časovým rámcem. Tento princip se aplikuje obecně ke všem přechodným ustanovením.

V případě stávajícího zařízení, které je provozováno na základě integrovaného povolení, může provozovatel rovněž provést ohlášení změny, resp. podání žádosti o změnu provozu zařízení podle § 16 odst. 1 písm. b) / § 19a odst. 2 zákona o integrované prevenci. Protože jde o změnu, která je vyvolána nutností aplikovat do integrovaného povolení novou odpadovou legislativu, úřad provede v souladu s § 18 odst. 2 písm. c) a 18 odst. 6 písm. a) zákona o integrované prevenci přezkum závazných podmínek integrovaného povolení a na základě přezkumu poté případně změnu integrovaného povolení. Pokud provozovatel provede ohlášení změny, resp. podání žádosti o změnu provozu zařízení ve lhůtě dle přechodného ustanovení v § 153, může být toto zařízení provozováno na základě stávajícího souhlasu, a tedy i stávajícího integrovaného povolení do dne, kdy bude o jeho žádosti pravomocně rozhodnuto.

Nicméně povolující úřad musí primárně provádět přezkum a úpravy povolení z vlastní iniciativy, jak je zřejmé z ustanovení § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci. V tomto případě musí přezkum korespondovat s časovým rámcem dle přechodných ustanovení. V těchto ustanoveních jsou v zásadě dvě lhůty:

- 1) uplynutí přechodného období (např. 3 roky) resp. uplynutí doby platnosti souhlasu
- 2) lhůty 6 měsíců před uplynutím této lhůty pro podání žádosti o souhlas (v takovém případě smí provozovatel provozovat zařízení na základě dosavadního souhlasu, dokud o jeho žádosti není pravomocně rozhodnuto).

Přezkumy by měly být plánovány s cílem, aby do doby uplynutí přechodného období bylo již integrované povolení uvedeno do souladu s novým zákonem o odpadech, s tím, že pokud shledá důvody ke změně integrovaného povolení, měl by být ve lhůtě nejpozději 6 měsíců před uplynutím příslušného přechodného období již provozovatel vyzván k podání žádosti o změnu integrovaného povolení (jde-li o podstatnou změnu) nebo případně zahájeno řízení z moci úřední.

Vzhledem k výše uvedenému bude nutné u dotčených zařízení zhodnotit skutečný dopad na nastavené podmínky integrovaných povolení a případně provést přezkumy nastavení závazných podmínek.

Přechodné ustanovení	Předmět		Termín dle nového zákona o odpadech
§ 153 odst. 1	Řízení zahájená podle zákona č. 185/2001 Sb., která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti nového zákona		Budou dokončena dle 185/2001 Sb.
§ 153 odst. 2	Zařízení k využití, odstranění, sběru nebo výkupu odpadů provozovaná přede dnem nabytí účinnosti zákona o odpadech	Mobilní zařízení ke sběru a výkupu odpadu	Do uplynutí doby platnosti dříve vydaného souhlasu, max. však do 1 roku
		Ostatní zařízení ke sběru nebo výkupu odpadu	Do uplynutí doby platnosti dříve vydaného souhlasu, max. však do 2 let
		Zařízení k využití nebo odstranění odpadu.	Do uplynutí doby platnosti dříve vydaného souhlasu, max. však do 3 let

Přechodné ustanovení	Předmět	Termín dle nového zákona o odpadech
§ 153 odst. 3	Zařízení přijímající odpady podle § 14 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb. nesplňující podmínky uvedené v § 21 odst. 3 zákona o odpadech	Smí být provozovány bez povolení podle § 21 odst. 2 po dobu 1 roku ode dne nabytí účinnosti nového zákona
§ 153 odst. 4	Sklady odpadu provozované přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona bez souhlasu podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb.	Smí být provozovány bez povolení podle § 21 odst. 2 po dobu 1 roku ode dne nabytí účinnosti nového zákona
§ 155 odst. 6	Upuštění od odděleného soustřeďování odpadů pro původce odpadu	Do doby 2 let ode dne nabytí účinnosti nového zákona

Tabulka: Časový rámeček dle v § 153 a § 155 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech

2. Souhlas k provozování zařízení pro nakládání s odpady

Zařízení, která jsou nyní provozována na základě souhlasu krajského úřadu k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů vydaného dle § 14 odst. 1 zrušeného zákona o odpadech, budou dle nového zákona o odpadech povolována dle ustanovení § 21, které se týká obecně provozu zařízení určených pro nakládání s odpady.

Obsahové náležitosti žádosti o vydání nového souhlasu k provozu zařízení jsou nyní uvedeny v příloze č. 3 nového zákona o odpadech. Tyto náležitosti by měly být požadovány i při řízení o udělení integrovaného povolení. V minulosti byly náležitosti žádosti součástí již zrušené vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů. K žádosti je nutné přiložit i závazné stanovisko krajské hygienické stanice. K této problematice vydal odbor odpadů Ministerstva životního prostředí metodický pokyn č.j. MZP/2021/720/289 ze dne 25. ledna 2021.

Novinkou v odpadové legislativě je zavedení katalogu činností, který je uveden v příloze č. 2 nového zákona o odpadech. Povolení provozu se dle ustanovení § 22 odst. 1 vydává pro typy činností v něm vymezené. Součástí katalogu činností jsou činnosti zařazené k příslušným procesům a způsoby nakládání přiřazené k činnostem. Například úprava odpadů před jeho využitím nebo odstraněním zahrnuje mimo jiné biologické procesy a k následnému typu činností biodegradace je přiřazen způsob nakládání R12a a D8. Velkým pomocníkem nejen při povolování provozu zařízení je tedy to, že k daným činnostem jsou přiřazeny i relevantní kódy způsobů nakládání s odpady (R/D kód). Kódy způsobu nakládání s odpady jsou uvedeny v příloze č. 5 (způsoby využití odpadů – R) a v příloze č. 6 (způsoby odstranění odpadů - D) nového zákona o odpadech.

Přestože nejde o zásadní změny, bude nutné postupně tento údaj v integrovaných povoleních aktualizovat. Tyto úpravy lze provést při příležitosti jiné věcné změny v integrovaném povolení.

2.1. Vymezená zařízení k využití nebo skladování odpadů

Velmi důležitá novinka vyplývá z § 21 odst. 3 nového zákona o odpadech, dle kterého zařízení k využití nebo skladování odpadu vymezené v příloze č. 4 k tomuto zákonu a malé zařízení¹ smí být za splnění podmínek stanovených tímto zákonem provozováno bez povolení provozu zařízení podle § 21 odst. 2. Do jisté míry to lze, s výjimkou malých zřízení, považovat za nahrazení režimu pro zařízení podle § 14 odst. 2 dosavadního zákona o odpadech. Přestože se, dle přílohy č. 4, jedná ve většině případů o zařízení na využívání odpadů kategorie ostatní, tak je zcela jistý dopad na zařízení s integrovaným povolením. Zejména jde o činnosti zařazené v kategorii 5.3. b) přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci - Využití nebo využití kombinované s odstraněním jiných než nebezpečných odpadů, při kapacitě větší než 75 t za den a zahrnující nejméně jednu z následujících činností, s výjimkou čištění městských odpadních vod (následuje podrobnější výčet). Tímto ustanovením však mohou být dotčena i další převážně výrobní zařízení, kde dochází ke zpracování odpadů a jejich využití jako suroviny např. k výrobě papíru, skla, zpracování kovů, výrobě chemických látek apod. Pokud v zařízení bude provozována aktivita odpovídající činnosti uvedené v příloze č. 4 nového zákona o odpadech (tzn. zařízení provozované v souladu s nejlepšími dostupnými technikami, jsou v něm zpracovávány uvedené odpady, nebude překročeno maximální množství zpracovaných odpadů v kalendářním roce), může být tato činnost provozována bez souhlasu dle § 21 odst. 2 zákona o odpadech. Možnost provádění takové činnosti pak nepodléhá povolení, které by mohlo být nahrazováno v rámci řízení o vydání integrovaného povolení, nicméně při překročení prahových hodnot uvedených v příloze č. 1 zákona o integrované prevenci stále platí povinnost provozovat takové zařízení na základě platného integrovaného povolení.

Může však nastat situace opačná a některá zařízení, která přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebyla určena pro nakládání s odpady, přijímala odpady na základě § 14 odst. 2 zrušeného zákona o odpadech, již nyní nesplňují podmínky uvedené v § 21 odst. 3. Na taková zařízení se vztahuje přechodné ustanovení v § 153 odst. 3 nového zákona o odpadech a zařízení mohou přijímat odpady bez povolení podle § 21 odst. 2 po dobu 1 roku ode dne nabytí účinnosti nového zákona o odpadech (do 1. ledna 2022). Pokud provozovatel takového zařízení požádá o vydání povolení podle § 21 odst. 2 do 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, smí přijímat odpady bez povolení podle § 21 odst. 2 do dne, kdy bude o jeho žádosti pravomocně rozhodnuto.

V případě stávajícího zařízení, které je provozováno na základě integrovaného povolení a nyní nově nesplňuje podmínky uvedené v § 21 odst. 3 zákona o odpadech, lze ze strany provozovatele tuto situaci řešit ohlášením změny, resp. podáním žádosti o změnu provozu zařízení podle § 16 odst. 1 písm. b). Na následný přezkum závazných podmínek integrovaného povolení dle 18 odst. 6 písm. a) zákona o integrované prevenci bude navazovat řízení o změně integrovaného povolení. Pokud jsou v takovém případě splněny lhůty dle výše uvedeného přechodného ustanovení v § 153 odst. 3 zákona o odpadech, smí takovéto zařízení provozované na základě integrovaného povolení nadále přijímat odpady do dne, kdy bude ve věci pravomocně rozhodnuto.

¹ Podle § 11 odst. 2 písm. e) zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech se malým zařízením rozumí zařízení pro úpravu a využití biologicky rozložitelného odpadu, které zpracovává biologicky rozložitelný odpad pro jednu zakládku v množství nepřekračujícím 20 tun, pokud celkové roční množství zpracovaného biologicky rozložitelného odpadu nepřekračuje 150 tun

Z hlediska zákona o integrované prevenci však povolující úřad primárně provádí přezkum podmínek integrovaného povolení z vlastní iniciativy podle § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci. Na tento přezkum poté může navazovat řízení o změně integrovaného povolení podle § 19a zákona o integrované prevenci.

Shrnutí a porovnání podmínek a povinností, které vyplývají z nového zákona o odpadech a týkají se souhlasu k provozování zařízení naleznete v příloze č. 1.

2.2. Nové povinnosti provozovatele zařízení

Obecné povinnosti provozovatele zařízení jsou v novém zákoně o odpadech shrnuty v ustanoveních § 16 až 19. Přestože se podstata nových povinností zásadně nezměnila, jsou zde některá ustanovení, která mohou mít dopad na stanovení podmínek integrovaného povolení, pokud jsou pro konkrétní zařízení relevantní. V některých případech byly zákonem stanoveny postupy, které nepřímo vyplývaly ze staré odpadové legislativy, ale neměly právní ukotvení (povinnost zařazení odpadu podle druhu a kategorie v případě, že je provozovatelem přebírán od nepodnikající fyzické osoby; povinnost odmítnout odpad v případě, že není provozovatel oprávněn k převzetí tohoto druhu odpadu).

Zákon upravuje i „komunikaci“ mezi provozovatelem zařízení a tzv. obchodníkem s odpady (musí mít povolení k obchodování s odpady dle § 26 zákona o odpadech). Vydávání povolení k obchodování s odpady dle § 26 zákona o odpadech však není nahrazovaným správním aktem v rámci integrované prevence. Teoretický vliv na zařízení v režimu integrované prevence však může mít v případě nastavení podmínek integrovaného povolení v oblasti předávání odpadů obchodníkovi.

Důležitá právní opora pro zajištění pořádku na místě zařízení při ukončování jeho provozu je uvedena v § 17 odst. 2 nového zákona o odpadech, dle které je provozovatel zařízení povinen před ukončením provozu zařízení nebo v případě zrušení povolení provozu zařízení do 60 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí krajského úřadu o zrušení povolení provozu předat odpady soustředěné v zařízení do jiného zařízení určeného pro nakládání s odpady. Do uplynutí lhůty podle věty první se nejedná o nezákonně soustředěný odpad. V případě nesplnění uvedené povinnosti přechází tato povinnost dle § 17 odst. 3 nového zákona o odpadech na vlastníka nemovitosti, kterému je provozovatel zařízení povinen nahradit účelně vynaložené náklady spojené s předáním odpadů do zařízení určeného pro nakládání s odpady. Aplikace těchto ustanovení může pomoci při ukončování provozu na problematických zařízeních, kde určitou část zodpovědnosti přechází i na vlastníka nemovitosti.

Zákon o integrované prevenci ukončení provozu zařízení samostatně upravuje v § 15a. Podle § 15a odst. 1 zákona o integrované prevenci stanoví úřad závazné podmínky provozu zařízení, které se týkají úplného ukončení provozu zařízení tak, aby bylo zajištěno dodržení odstavců 2 až 5 (týká se zejména eliminace ohrožení životního prostředí, zhodnocení znečištění půdy a podzemních vod, porovnání stavu se základní zprávou...). Podle § 14 odst. 3 zákona o integrované prevenci nesmí být stanovené závazné podmínky provozu mírnější než podmínky provozu, které by jinak byly stanoveny podle zvláštních právních předpisů. V případě zařízení, která jsou provozována na základě integrovaného povolení a kde je nahrazovaným správním aktem souhlas k provozu zařízení dle § 21 odst. 2 zákona o odpadech, je nutné stanovit podmínky ukončení provozu zařízení i s ohledem na § 17 odst. 2 popř. § 17 odst. 3 zákona o odpadech. Tyto stanovené podmínky ukončení provozu zařízení tedy nesmí být mírnější, než je uvedeno v § 17 odst. 2 a 3 zákona o odpadech. Vhodný způsob provedení změn

v relevantních integrovaných povoleních může být iniciován přezkumem dle § 18 odst. 2 písm. c). Detailní porovnání a rozbor změn pro jednotlivé způsoby nakládání s odpady je uvedeno v příloze č. 2.

2.3. Jednotlivé způsoby nakládání s odpady

2.3.1. Skladování odpadu

Jedním z důležitých způsobů nakládání s odpady, který nově podléhá povinnosti mít souhlas k provozu zařízení dle § 21 odst. 2 nového zákona o odpadech, je skladování odpadů. Skladování odpadů se smí provádět dle ustanovení § 31 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona pouze v zařízení ke skladování odpadu, které se nachází na pozemku určeném k tomuto účelu územním rozhodnutím nebo územním souhlasem nebo ve stavbě určené k tomuto účelu využití kolaudačním rozhodnutím, oznámením o užívání nebo kolaudačním souhlasem nebo povolením stavby, není-li vyžadována kolaudace podle stavebního zákona. Podle ustanovení § 31 odst. 2 zákona o odpadech smí být odpad určený k odstranění skladován nejvýše po dobu 1 roku, takové skladování je vymezeno v příloze č. 6 k tomuto zákonu pod kódem D15. Odpad určený k využití smí být skladován po dobu nejvýše 3 let; takové skladování je vymezeno v příloze č. 5 k tomuto zákonu pod kódem R13a.

Podle dříve platné odpadové legislativy byl souhlas krajského úřadu ve smyslu § 14 odst. 1 ke skladování odpadů požadován pouze v tom případě, že by sklad byl zároveň provozován jako zařízení např. ke sběru odpadů apod. Pokud byl provozovatel zařízení ke skladování odpadů pouze původcem, byl podle dřívějšího zákona o odpadech povinen splňovat požadavky stanovené v ustanovení § 16 odst. 1 pro jednotlivé fáze nakládání s odpady, a přitom s nebezpečnými odpady mohl nakládat podle § 16 odst. 3 téhož zákona pouze na základě souhlasu věcně a místně příslušného orgánu státní správy. To již nebude možné.

Nadále bude možné provozovat sklad odpadů bez povolení provozu zařízení pouze na odpady, které vznikly při činnosti jeho provozovatele, v zařízení budou skladovány pouze ostatní odpady a maximální okamžitá kapacita zařízení bude nejvýše 100 t.

Pro zařízení, která jsou provozována na základě integrovaného povolení, může být významné ustanovení § 31 odst. 5 zákona o odpadech, podle kterého se v případě uložení odpadu v zařízení k úpravě, využití nebo odstranění odpadu mimo technologii zpracování odpadu nejedná o skladování odpadu, pokud doba uložení odpadu v zařízení nepřesáhne 9 měsíců.

Povinnost mít integrované povolení platí, dle bodu 5.5. přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci, pro činnost „*Skladování **nebezpečného** odpadu, na něž se nevztahuje bod 5.4, před provedením činností uvedených v bodech 5.1 a 5.2 o celkovém objemu větším než 50 t, s výjimkou shromažďování před sběrem na místě, kde odpad vzniká.*“ V případě, že takový sklad provozoval původce odpadů, byl nahrazovaným správním aktem souhlas k nakládání s nebezpečnými odpady podle § 16 odst. 3 zrušeného zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Nyní platí povinnost takové zařízení (sklad) provozovat na základě souhlasu k provozu zařízení dle § 21 odst. 2 nového zákona o odpadech, který je rovněž nahrazován v rámci integrovaného povolení a bude tedy nutné tuto změnu do stávajících povolení promítnout. Podle přechodného ustanovení v § 153 odst. 4 smí být takové sklady provozovány bez povolení podle § 21 odst. 2 po dobu 1 roku ode dne nabytí účinnosti zákona o odpadech. Pokud provozovatel takového zařízení požádá o vydání povolení podle § 21 odst. 2 (resp. o změnu provozu zařízení dle § 16 odst. 1 písm. b) zákona o integrované prevenci) do 6 měsíců ode dne nabytí

účinnosti tohoto zákona, smí být sklad odpadů provozován bez povolení podle § 21 odst. 2 do dne, kdy bude o jeho žádosti pravomocně rozhodnuto.

V případě, že je sklad odpadů provozován jako zařízení na základě souhlasu podle § 14 odst. 1 zrušeného zákona o odpadech, jsou lhůty pro uvedení těchto povolení do souladu s novou legislativou dány § 153 odst. 2 zákona o odpadech a konkrétním způsobem nakládání s odpady v daném zařízení. Tyto lhůty jsou závazné i v případě zařízení provozovaných na základě integrovaného povolení. Změna může být vyvolána jak na základě přezkumu podmínek integrovaného povolení dle § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci, tak i na základě podání žádosti dle § 16 odst. 1 písm. b). V případě, že provozovatel takového zařízení požádá o vydání povolení podle § 21 odst. 2 nejpozději 6 měsíců před uplynutím doby platnosti souhlasu podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, nejdéle však 6 měsíců před uplynutím lhůt stanovených v tomto přechodném ustanovení pro různé typy zařízení, smí být zařízení provozováno na základě tohoto souhlasu do dne, kdy bude o jeho žádosti pravomocně rozhodnuto.

Přestože z § 31 nového zákona o odpadech nevyplývá nutnost provedení větších změn v nastavení podmínek integrovaného povolení týkajících se provozu skladu odpadů, nová právní úprava v této oblasti však může podstatně pomoci při optimalizaci provozu zařízení, popř. zamezení nadměrného skladování odpadů nad zákonem povolenou lhůtu. K tomu slouží např. § 31 odst. 3 nového zákona o odpadech, kde stojí: *„Odpad skladovaný za účelem využití po dobu delší než 1 rok, který není možné využít, musí být odstraněn nebo předán do zařízení, kde bude odstraněn, do 30 dnů ode dne, kdy provozovatel skladu odpadu zjistil, že jej není možné využít.“* Skladování odpadů nad tuto dovolenou lhůtu je přestupkem podle § 119 odst. 2 písm. c) zákona o odpadech, nicméně pokud by byl tento typ podmínky stanoven v integrovaném povolení, bude případné porušení této podmínky sankcionováno podle zákona o integrované prevenci.

2.3.2. Sběr odpadu

Správní akty týkající se sběru odpadů nejsou nahrazovány v rámci řízení o vydání integrovaného povolení, z toho důvodu se jím budeme zabývat pouze okrajově. V oblasti sběru odpadu došlo ke změnám, které mohou pomoci k omezení ukládání nadměrného množství odpadu na místech jeho sběru. Nově smí být v zařízení ke sběru odpad uložen nejdéle podobu 9 měsíců, pokud není zároveň povoleno jako zařízení ke skladování odpadů. Pokud se jedná o mobilní zařízení ke sběru odpadu tak smí být odpad uložen pouze po dobu přepravy do zařízení ke zpracování odpadu, nejdéle však po dobu 48 hodin. Jde-li o odpad ze zdravotnické nebo veterinární péče nebo jiný biologický odpad, nejdéle po dobu 24 hodin.

Podle § 153 odst. 2 je stávající souhlas krajského úřadu podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, platný do uplynutí účinnosti dříve vydaného souhlasu, nebo max. do 1 roku pro mobilní zařízení ke sběru a výkupu odpadu a max. do 2 let v případě ostatních zařízení ke sběru a výkupu odpadu.

2.3.3. Úprava odpadu

Oproti starému zákonu o odpadech je nyní úprava odpadů samostatně popsána v § 33 nového zákona o odpadech. Dříve k této činnosti docházelo v rámci úpravy odpadů před jejich využitím nebo odstraněním v zařízení na využití, či odstranění odpadů, které byly provozovány na základě souhlasu dle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. Úprava odpadu před využitím je vymezena v příloze č. 5 k novému zákonu o odpadech pod kódy R12a až R12j, tato zařízení je z hlediska zákona o integrované prevenci nezbytné považovat za zařízení na využívání odpadů, a úprava odpadu před odstraněním je vymezena v příloze č. 6 pod kódy D8, D9, D13 a D14, tato zařízení je z hlediska zákona o integrované prevenci nezbytné považovat za zařízení na odstranění odpadů. Je patrné, že změny v této oblasti se budou primárně týkat zařízení, která jsou zařazena pod některé činnosti 5.1., 5.3. a) a 5.3. b) přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci.

Přestože byly kategorie činností v příloze č. 5 a č. 6 zákona o odpadech oproti staré odpadové legislativě rozšířeny a zpřesněny a bude nutné promítnout i tato zpřesnění do integrovaných povolení pro relevantní zařízení, nejde o změny s dopadem na závazné podmínky integrovaných povolení. V takovém případě lze provést příslušné úpravy při příležitosti jiné věcné změny v integrovaném povolení.

Na základě výše uvedeného lze dovodit, že lhůta pro uvedení těchto zařízení do souladu s novou odpadovou legislativou je shodná se lhůtou pro zařízení na využití a odstranění odpadů. Podle § 153 odst. 2 je stávající souhlas krajského úřadu podle § 14 odst. 1 zrušeného zákona platný do uplynutí účinnosti dříve vydaného souhlasu, nebo max. do 3 let. Tato lhůta je závazná i v případě zařízení provozovaných na základě integrovaného povolení. Změna může být vyvolána jak na základě přezkumu podmínek integrovaného povolení dle § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci, tak i na základě podání žádosti dle § 16 odst. 1 písm. b) téhož zákona. Pokud provozovatel takového zařízení požádá o vydání povolení podle § 21 odst. 2 (resp. o změnu integrovaného povolení) nejpozději 6 měsíců před uplynutím doby platnosti souhlasu podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, nejdéle však 6 měsíců před uplynutím lhůty 3 let, smí být zařízení provozováno na základě tohoto souhlasu do dne, kdy bude o této žádosti pravomocně rozhodnuto.

2.3.4. Využití odpadů

Problematika využití odpadů je v nové odpadové legislativě hojně zastoupena a zakotvena, což souvisí s plánovaným přechodem k systémům cirkulární ekonomiky, a s nastavením hierarchie nakládání s odpady, kdy je upřednostňováno využívání odpadů před jeho odstraňováním.

V zařízení na využití odpadu dochází ke konečnému využití odpadu uvedenému v příloze č. 5 k novému zákonu o odpadech tak, že se odpad stane součástí povrchu terénu, je zapracován do nového výrobku nebo stavby, přestává být odpadem nebo je přeměněn na energii. Změny v této oblasti se mohou týkat zařízení, která jsou zařazena pod některé činnosti 5.1., 5.2. a 5.3. b) přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci.

V případě zařízení na využití odpadů dochází k ukončení odpadového režimu za splnění požadavků uvedených v § 9 a 10 zákona o odpadech, kde jsou stanoveny podmínky pro jednotlivé způsoby ukončení odpadového režimu.

- a) Využití odpadu, který JE vymezený přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem

V § 9 odst. 1 je uvedeno: „Odpad, který byl předmětem recyklace nebo jiného využití a současně je vymezený přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem², přestane být odpadem v okamžiku stanoveném přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem, pokud

- a) splňuje kritéria stanovená přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem a splnění těchto kritérií je ověřeno vzorkováním a zkoušením nebo jiným způsobem stanoveným přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem,
b) splňuje další technické požadavky pro konkrétní účely, pokud byly stanoveny jinými právními předpisy nebo technickými normami použitelnými na výrobky,
c) splňuje požadavky jiných právních předpisů³ a jeho využití nepovede k nepříznivým dopadům na životní prostředí nebo zdraví lidí a
d) byla pro něj zpracována průvodní dokumentace.“

- b) Využití odpadu, který NENÍ vymezený přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem

Pokud se nejedná o odpad vymezený podle § 9 odst. 1 nového zákona o odpadech, tak podle ustanovení § 10 odst. 1 a 3 téhož zákona krajský úřad na žádost žadatele o povolení provozu zařízení k využití odpadu povolí (povolení k provozu zařízení dle § 21 odst. 2 zákona o odpadech), že v zařízení může docházet k recyklaci nebo jinému využití odpadu, kterým přestává být daný odpad odpadem a vymezí následující:

- „a) odpad, který přestává být odpadem;
b) konkrétní účel, pro který movitá věc přestává být odpadem;
c) požadavky na odpad vstupující do procesu recyklace nebo jiného využití, ze kterých vznikne odpad, který přestává být odpadem;
d) postup zpracování odpadu;

² Například nařízení Rady (EU) č. 333/2011 ze dne 31. března 2011, kterým se stanoví kritéria vymežující, kdy určité typy kovového šrotu přestávají být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES, nařízení Komise (EU) č. 715/2013 ze dne 25. července 2013, kterým se stanoví kritéria vymežující, kdy měděný šrot přestává být odpadem ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES.

³ Například zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon), ve znění pozdějších předpisů.

e) kvalitativní kritéria, která musí odpad splnit, aby přestal být odpadem; tato kritéria musí být stanovena tak, aby zajistila, že movitá věc je využitelná ke konkrétnímu účelu, splňuje příslušné požadavky na výrobky a nedojde k ohrožení životního prostředí a zdraví lidí;

f) způsob ověření splnění požadavků podle písmene e), včetně doplňujících požadavků na vzorkování a zkoušení, a

g) okamžik, kdy odpad přestane být odpadem.“

Žadatel je předtím povinen prokázat, že výsledná věc se běžně využívá ke konkrétnímu účelu, je věcí, pro kterou existuje trh nebo poptávka, splňuje technické požadavky pro konkrétní účely a splňuje požadavky jiných právních předpisů a její využití nepovede k nepříznivým vlivům na životní prostředí nebo zdraví lidí.

Pokud se tedy nejedná o odpad vymezený přímo použitelným předpisem Evropské unie nebo prováděcím právním předpisem (dle § 9 zákona o odpadech) je nutné provést uvedené vymezení podmínek, kdy konkrétní odpad přestává být odpadem, na základě žádosti provozovatele zařízení. V případě zařízení, která jsou provozována na základě integrovaného povolení, se tak bude dít na základě ohlášení plánované změny dle § 16 odst. 1 písm. c) zákon o integrované prevenci. Následný přezkum podmínek integrovaného povolení podle § 18 odst. 6 písm. a) zákona o integrované prevenci, poté velmi pravděpodobné povede ke změně integrovaného povolení.

Pokud je v rámci přezkumu podmínek integrovaného povolení podle § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci zjištěno, že je nutné v zařízení povolit, že může docházet k recyklaci nebo jinému využití odpadů, který přestává být odpadem dle § 10 odst. 1 zákona o odpadech, bude na tento přezkum navazovat výzva k podání žádosti o změnu integrovaného povolení v souladu s § 19 odst. c) zákona o integrované prevenci na kterou může navazovat změna integrovaného povolení. V rámci řízení o této žádosti krajský úřad povolí, že v zařízení může docházet k recyklaci nebo jinému využití odpadu, kterým přestává být daný odpad odpadem v souladu s § 10 odst. 1 zákona o odpadech.

V případě zařízení na využití odpadů je lhůta pro uvedení do souladu s novou odpadovou legislativou stanovena v § 153 odst. 2 zákona o odpadech a stávající souhlas krajského úřadu je podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech platný do uplynutí účinnosti dříve vydaného souhlasu, nebo max. do 3 let. Tato lhůta je závazná i v případě zařízení provozovaných na základě integrovaného povolení. V případě, že provozovatel ohlásí plánovanou změnu podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona o integrované prevenci nejpozději 6 měsíců před uplynutím doby platnosti nahrazovaného souhlasu podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, nejdéle však 6 měsíců před uplynutím lhůta 3 let, smí být zařízení provozováno na základě tohoto souhlasu do dne, kdy bude o jeho žádosti pravomocně rozhodnuto.

2.3.5. Energetické využití odpadu

V souladu s hierarchií nakládání s odpady má dle § 3 odst. 2 nového zákona o odpadech spalování odpadů (energetické využití) přednost před jeho odstraněním.

Podle § 35 odst. 1 téhož zákona se za spalování odpadů považuje energetické využívání odpadů uvedené v příloze č. 5 k tomuto zákonu pod kódem R1a pouze tehdy, jestliže:

a) použitý odpad nepotřebuje po vlastním zapálení ke spalování podpůrné palivo a vznikající teplo se použije pro potřebu vlastní nebo dalších osob za podmínek stanovených jinými právními předpisy⁴, nebo

b) odpad se použije jako palivo nebo jako přídavné palivo v zařízeních na výrobu energie nebo materiálů za podmínek stanovených jinými právními předpisy.

Zásadní změna v této oblasti vyplývá z ustanovení § 35 odst. 3 nového zákona o odpadech, kde je omezeno spalování odděleně soustředovaného komunálního odpadu („*Odděleně soustředované komunální odpady vhodné k opětovnému použití nebo recyklaci, zejména papír, plasty, sklo, kovy, textil a biologický odpad, nesmí být předány ke spalování v zařízení na energetické využití odpadu, s výjimkou odpadu vznikajícího při jejich zpracování, který splňuje kritéria stanovená vyhláškou ministerstva, tak, aby spalování takto vzniklých odpadů v zařízení na energetické využití odpadu přinášelo nejlepší výsledek z hlediska životního prostředí v souladu s hierarchií odpadového hospodářství.*“). Na základě tohoto ustanovení bude moci být předán k energetickému využití pouze výmět z dotřídování těchto odpadů, a to v množství stanoveném v příloze č. 7 nové vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady.

Toto omezení bude mít zásadní dopad nejen na provoz zařízení na energetické využívání odpadů, ale i na další zařízení, kde jsou tyto odpady energeticky využívány spoluspalováním.

Z hlediska zákona o integrované prevenci se úprava legislativy v oblasti energetického využívání odpadů týká zařízení kategorie č. 5.2. a) i 5.2. b) přílohy č. 1. S ohledem na změnu bude nutné upravit relevantní integrovaná povolení, popř. provozní řády zařízení a zanést do nich legislativní omezení vyplývající zejména z § 35 odst. 3 zákona o odpadech. Tyto změny mohou být vyvolány na základě přezkumu podmínek integrovaného povolení dle § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci, který může být zahájen z moci úřední. Další možností je ohlášení změny v zařízení provozovatelem podle § 16 odst. 1 písm. c) zákona o integrované prevenci s návazným přezkumem integrovaného povolení podle § 18 odst. 6 písm. a) téhož zákona. Na přezkum by poté navazovala případná změna integrovaného povolení.

Lhůta pro uvedení těchto zařízení do souladu s novou odpadovou legislativou je opět shodná se lhůtou pro zařízení na využití a odstranění odpadů. Podle § 153 odst. 2 je stávající souhlas krajského úřadu podle § 14 odst. 1 zrušeného zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech platný do uplynutí účinnosti dříve vydaného souhlasu, nebo max. do 3 let.

Z hlediska problematiky využívání odpadů a režimového přechodu „odpad – neodpad“ na závěr upozorňujeme na přechodné ustanovení § 154 odst. 5 zákona o odpadech, kde je uvedeno: „*Odpady, které přestaly být odpadem v souladu s § 3 odst. 6 zákona č. 185/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a v souladu se souhlasem s provozem zařízení, ze kterého vystoupily, včetně provozního řádu, se považují za věci, které přestávají být odpadem podle § 10;*

⁴ Zákon č. 201/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

to se nepoužije na odpady, pro které byla vydána doplňující kritéria prováděcím právním předpisem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie.“

2.3.6. Odstranění odpadu

Podle přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci dochází k odstraňování odpadů v zařízeních s kategorií činností 5.1., 5.2., 5.3.a) a 5.4. (např. neutralizační a deemulgační stanice, biodegradační plochy, spalovny a skládky odpadů). Nicméně s ohledem na skutečnost, že v České republice zabírá nejvyšší podíl na odstraňování odpadů právě jeho skládkování, omezí se tato kapitola pouze na tento způsob nakládání s odpady.

Nový zákon o odpadech přináší některá nová omezení, která se týkají ukládání odpadů na skládky. Text § 36 odst. 5 uvedeného zákona obsahuje zákaz odstraňovat odděleně soustředované komunální odpady vhodné k opětovnému použití nebo recyklaci, zejména papír, plasty, sklo, kovy, textil a biologický odpad, s výjimkou odpadu vzniklého při jejich zpracování, pokud je jeho výhřevnost v sušině nižší než 6,5 MJ/kg a splňuje kritéria stanovená vyhláškou ministerstva, podle kterých odstranění takto vzniklého odpadu přinese nejlepší výsledek z hlediska životního prostředí v souladu s hierarchií odpadového hospodářství. Podíl výmětu, který může být uložen na skládku je vymezen v příloze č. 7 nové vyhlášky o podrobnostech nakládání s odpady.

Z § 41 nového zákona o odpadech vyplývají další omezení. Jedním z nich je zákaz ukládání odpadu vznikajícího při úpravě výrobků s ukončenou životností, pokud má výhřevnost vyšší než 6,5 MJ/kg v sušině. Dále se na skládky odpadů nesmí ukládat např. biologicky rozložitelný odpad a výstupy z jeho úpravy nebo zpracování, s výjimkou odpadu s menšinovým podílem biologicky rozložitelné složky, nebo výstupů z úpravy nebo zpracování biologicky rozložitelného odpadu, které není možné zpracovat jiným způsobem a výstup z úpravy směsných komunálních odpadů, pokud je jeho výhřevnost v sušině vyšší než 6,5 MJ/kg nebo překračuje limitní hodnotu parametru biologické stability AT4 stanovenou v příloze č. 10 k tomuto zákonu.

Po roce 2030 se uvedená pravidla ještě zpřísní, což je patrné z ustanovení § 40 odst. 1 zákona o odpadech, dle kterého bude například zakázáno ukládat na skládku odpad, který je za stávajícího stavu vědeckého a technického pokroku možné účelně recyklovat.

Kromě uvedených příkladů je však v zákoně mnoho jiných změn, které mohou mít vliv na integrovaná povolení, popř. provozní řády. Tyto změny jsou uvedeny a analyzovány v příloze č. 3.

Z příkladů vyplývá pravděpodobný dopad na skládky odpadů, které jsou ve většině případů provozovány na základě integrovaného povolení. V závislosti na konkrétním integrovaném povolení, mohou mít změny legislativy vliv jak na stanovení podmínek integrovaného povolení, tak i provozní řády skládek, popř. vedení provozních deníků skládek. Změny mohou být vyvolány jak přezkumem podmínek integrovaného povolení dle § 18 odst. 2 písm. c), který může být zahájen z moci úřední, tak i na základě ohlášení změny zařízení provozovatelem podle 16 odst. 1 písm. c) zákona o integrované prevenci s návazným přezkumem integrovaného povolení podle § 18 odst. 6 písm. a) téhož zákona. Na přezkum by poté navazovala případná změna integrovaného povolení. I v tomto případě je nutné provést změny v povolení do max. 3 let (§ 153 odst. 2 nového zákona o odpadech). V případě, že provozovatel ohlásí plánovanou změnu podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona o integrované prevenci nejpozději 6 měsíců před uplynutím doby platnosti souhlasu podle § 14 odst. 1 zákona č. 185/2001 Sb.,

o odpadech, nejdéle však 6 měsíců před uplynutím lhůty 3 let, smí být zařízení provozováno na základě tohoto souhlasu do dne, kdy bude o jeho žádosti pravomocně rozhodnuto.

3. Upuštění od odděleného soustředování odpadů

Problematika upuštění od odděleného soustředování odpadů je v novém zákoně o odpadech více rozebrána a věnuje se jí ustanovení § 30 odst. 2., kde je uvedeno: *„Ostatní odpady nemusí být soustředovány odděleně na základě povolení místně příslušného správního orgánu k upuštění od odděleného soustředování odpadů nebo na základě povolení provozu zařízení. Příslušný správní orgán neoddělené soustředování odpadů povolí pouze, pokud vzhledem k následnému způsobu využití nebo odstranění odpadů není třídění nebo oddělené soustředování nutné, a nedojde k ohrožení povinnosti nakládat s odpadem v souladu s hierarchií odpadového hospodářství. Příslušný správní orgán může v povolení stanovit podmínky tak, aby nedošlo ke zvýšení nepříznivých dopadů na životní prostředí nebo zdraví lidí.“*

Povolení k upuštění od odděleného soustředování ostatních odpadů může být vydáno jak pro původce odpadu, tak i pro provozovatele zařízení k úpravě, využití nebo odstranění odpadu podle § 21 odst. 2 nového zákona o odpadech. Uvedené změny tedy mohou mít vliv na integrovaná povolení zařazená nejen v kategorii 5 přílohy č. 1 zákona o integrované prevenci, ale i na ostatní zařízení, která disponují tímto souhlasem. S účinností nového zákona o odpadech však vždy musí povolující orgán brát ohled na následný způsob nakládání s tímto odpadem, což je důležité zohlednit i při řízení v rámci vydávání / změně integrovaného povolení a následném stanovení podmínek tohoto povolení.

Podle přechodného ustanovení § 155 odst. 6 může původce odpadu upustit od odděleného soustředování odpadů, na základě souhlasu vydaného podle § 16 odst. 2⁵ zrušeného zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech do konce doby, na kterou byl tento souhlas vydán, nejdéle však do doby 2 let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona. K uvedení stávajících povolení do souladu s novou odpadovou legislativou lze u zařízení, která jsou provozována na základě integrovaného povolení, využít přezkum podmínek integrovaného povolení dle § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci, který může být zahájen z moci úřední. Na přezkum by poté navazovala případná změna integrovaného povolení.

Ustanovení § 30 odst. 2 nového zákona o odpadech se věnuje rovněž udělování povolení k neoddělenému soustředování nebezpečných odpadů. Nebezpečné odpady nemusí být soustředovány odděleně, pokud jsou splněny podmínky podle § 72 odst. 2 uvedeného zákona. Tím se dostáváme k problematice mísení nebezpečných odpadů, které je povoleno pouze, pokud k mísení dochází v rámci úpravy odpadů v zařízení k úpravě, využití nebo odstranění odpadu, pokud to umožňuje povolení provozu takového zařízení podle § 21 odst. 2.

Dle ustanovení § 72 odst. 3 nového zákona o odpadech krajský úřad povolí *„mísení nebezpečných odpadů navzájem nebo s ostatními odpady v zařízení k úpravě, využití nebo odstranění odpadu pouze,*

⁵ V původním znění § 155 odst. 6 zákona č. 541/2020 Sb. je tisková chyba a je zde chybně uvedeno ustanovení § 16 odst. 3 namísto § 16 odst. 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona

pokud je mísení nebezpečných odpadů v souladu s nejlepšími dostupnými technikami stanovenými podle zákona o integrované prevenci a nezvýší se nepříznivé dopady na životní prostředí nebo zdraví lidí.“ Jde o nový aspekt, který bere v úvahu aplikaci nejlepších dostupných technik (BAT) v rámci řízení o povolení mísení odpadů. V případě zařízení, která jsou provozována na základě integrovaného povolení, nebude mít tato novinka zásadní vliv, protože princip využití BAT je zde již aplikován a tato zařízení s nimi musí být v souladu.

Je třeba zdůraznit, že podle § 72 odst. 1 nového zákona o odpadech bude i nadále platit zásada, že mísení nebezpečných odpadů navzájem nebo s ostatními odpady, látkami nebo materiály je zakázáno.

Z výše uvedeného vyplývá, že povolení k mísení nebezpečných odpadů musí vždy vycházet a být součástí povolení k provozu zařízení podle § 21 odst. 2 nového zákona o odpadech. Na uvedení těchto povolení do souladu s požadavky nové složkové legislativy se vztahují přechodná ustanovení v § 153 odst. 2 nového zákona o odpadech, která stanovují časový limit pro jednotlivé způsoby nakládání s odpady, který se pohybuje dle typu zařízení od jednoho do tří let (viz kapitola: 1.3). Po uplynutí této lhůty musí být zařízení v souladu s novou legislativou v oblasti nakládání s odpady.

V případě zařízení, která jsou provozována na základě integrovaného povolení, slouží jako mechanismus pro jejich uvedení do souladu se složkovou legislativou ustanovení § 18 odst. 2 písm. c) zákona o integrované prevenci, kdy úřad provede přezkum podmínek tohoto povolení. Na tento přezkum by poté případně navazovala změna integrovaného povolení podle ustanovení § 19a zákona o integrované prevenci. Přezkum může být vyvolán i ohlášením plánované změny podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona o integrované prevenci. Provedení těchto změn však musí respektovat časový plán uvedený v přechodném ustanovení § 153 odst. 2 zákona o odpadech.

Porovnání změn, které nová odpadová legislativa v této oblasti přinesla, je uvedeno v příloze č. 4.

Dále jsou uvedeny některé dotazy k problematice soustřeďování odpadů.

Lze u původce nepovolit (za splnění zákonných náležitostí) požadované upuštění k oddělenému shromažďování odpadů kat. nebezpečný před předáním do zařízení pro nakládání s odpady (pokud bude mít potřebný souhlas), ačkoliv budou v zařízení stejně smíseny?

Z výše uvedeného výkladu vyplývá, že původci odpadu může být udělen souhlas k mísení nebezpečných odpadů navzájem nebo s ostatními odpady, pouze pokud jde o provozovatele zařízení k úpravě, využití nebo odstranění odpadu povoleného dle § 21 odst. 2 nového zákona o odpadech nebo zákona o integrované prevenci (dle definice původce odpadu, která vyplývá z § 5 odst. 1 písm. b) nového zákona o odpadech, je původcem i právnická nebo podnikající fyzická osoba, která provádí úpravu odpadů nebo jiné činnosti, jejichž výsledkem je změna nebo složení odpadu). Tím je tedy značně omezen rozsah možných povolení k mísení nebezpečných odpadů pro původce odpadu.

U odpadů kategorie ostatní je situace jednodušší a z § 30 odst. 2 zákona o odpadech vyplývá, že souhlas k upuštění od odděleného soustřeďování těchto odpadů může být vydán i pro ostatní odpad.

Původce, který disponuje integrovaným povolením, se bude ve věci souhlasu k upuštění od třídění obracet na příslušný krajský úřad – oddělení odpadového hospodářství, případně na obec s rozšířenou působností, ačkoliv jsou v integrovaném povolení zahrnuty podmínky pro nakládání s odpady?

Povolení k upuštění od odděleného soustředování odpadů je uvedeno v § 30 odstavci 2 nového zákona o odpadech a je zde uvedeno: „*Ostatní odpady nemusí být soustředovány odděleně na základě povolení místně příslušného správního orgánu k upuštění od odděleného soustředování odpadů nebo na základě povolení provozu zařízení. Příslušný správní orgán může v povolení stanovit podmínky tak, aby nedošlo ke zvýšení nepříznivých dopadů na životní prostředí nebo zdraví lidí.*“ Toto povolení se dle ustanovení § 151 uvedeného zákona nevydává podle zákona o odpadech, pokud je jeho vydání nahrazeno postupem v řízení o vydání integrovaného povolení podle zákona o integrované prevenci. Původce, resp. provozovatel zařízení, jehož provoz je povolen podle zákona o integrované prevenci, se nadále bude v této věci obracet na příslušný krajský úřad – oddělení / odbor, který má na starosti povolování dle zákona o integrované prevenci. Důvodem je, že primární systémovou normou, podle které se vede řízení, je zákon o integrované prevenci.

4. Čerpání rezervy na zajištění rekultivace a následné péče o skládku

Podle nového zákona musí být pro každou skládku, na kterou je vydáno rozhodnutí podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zřízen samostatný zvláštní vázaný účet. Ustanovení § 42 odst. 3 nového zákona o odpadech stanovuje, že dispozice s peněžními prostředky rezervy na zajištění rekultivace skládky a následné péče, ode dne zřízení zvláštního vázaného účtu, je možná pouze se souhlasem krajského úřadu příslušného podle umístění skládky. Vydání souhlasu může krajský úřad vázat na podmínky, které zajistí, že prostředky budou využity pouze v souladu s účelem rezervy. I tento souhlas je nahrazován postupem uvedeným v zákoně o integrované prevenci.

Podle § 43 odst. 1 nového zákona o odpadech je použití peněžních prostředků rezervy možné pouze se souhlasem krajského úřadu vydaného na základě rozhodnutí o zahájení rekultivačních prací vydaného podle stavebního zákona a rozhodnutí o změně povolení provozu skládky, na základě kterého smí být provozována druhá a třetí fáze provozu skládky. Krajský úřad odsouhlasí uvolnění peněžních prostředků rezervy tak, aby zůstávala dostatečná rezerva pro dokončení rekultivace a zajištění následné péče o skládku i pro případ, že by provozovatel nebyl schopen tyto činnosti zajistit.

Nově může krajský úřad podle § 43 odst. 1 uvedeného zákona při řízení o vydání souhlasu s uvolněním finančních prostředků z peněžní rezervy stanovit podmínky k vyšší ochraně životního prostředí.

Pro skládky, které jsou provozovány na základě integrovaného povolení, platí, že souhlas k dispozici s peněžními prostředky rezervy dle § 42 odst. 3 a souhlas k použití prostředků finanční rezervy skládky dle § 43 odst. 1 nového zákona o odpadech jsou úkony nahrazené v rámci řízení dle zákona o integrované prevenci. V případě požadavků provozovatele na čerpání rezervy skládky požádá provozovatel podle § 19a odst. 2 o změnu integrovaného povolení. Na vydání souhlasu k dispozici s peněžními prostředky rezervy dle § 42 odst. 3 a k použití prostředku finanční rezervy skládky podle § 43 odst. 1 nového zákona o odpadech se nevztahují přechodná ustanovení uvedená v § 153 – 157 tohoto zákona. Z toho vyplývá, že řízení o vydání těchto souhlasů je vedeno v souladu s novým zákonem o odpadech ihned s nabytím účinnosti nového zákona. Výjimkou jsou podle § 153 odst. 1

řízení zahájená podle zrušeného zákona o odpadech, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti nového zákona o odpadech. Tato nedokončená řízení se dokončí podle zrušeného zákona o odpadech.

4.1. Další významné změny v oblasti finančního zajištění rekultivace a následné péče

S převodem užívacího práva ke skládce odpadů na jiného provozovatele souvisí ustanovení § 42 odst. 5 nového zákona o odpadech, který uvádí: „*Smlouva, kterou se převádí užívací právo ke skládce odpadu na nového provozovatele skládky, je od počátku neplatná, pokud nejsou veškeré peněžní prostředky vytvářené rezervy, které byl dosavadní provozovatel skládky povinen převést na zvláštní vázaný účet, převedeny na zvláštní vázaný účet zřízený novým provozovatelem skládky ve lhůtě 3 měsíců od převodu užívacího práva.*“ Jde o umocnění provázání konkrétní skládky s finančními prostředky vytvářené rezervy a tím i omezení jejich možného zneužití.

Z uvedeného ustanovení § 42 odst. 5 zákona o odpadech lze vyvodit, že přechod užívacího práva je účinný až po převodu veškerých peněžních prostředků vytvářené rezervy na zvláštní vázaný účet nového provozovatele skládky. Až poté převod nebo přechod práv a povinností oznámí nový právní nástupce dle § 17 zákona o integrované prevenci v termínu do 15 dnů na příslušný úřad.

Jako důležitou informaci, která je však mimo základní linii tohoto dokumentu, uvádíme, že v návrhu zákona došlo k podstatnému navýšení rezervy na 145 Kč za 1 tunu uloženého nebezpečného odpadu, včetně nebezpečného odpadu uloženého jako technologický materiál na technické zabezpečení skládky, a komunálního odpadu, s výjimkou odpadu z azbestu (ve starém zákoně byla výše rezervy stanovena na 100 Kč za 1 tunu uloženého nebezpečného odpadu nebo odpadu uvedeného ve skupině 20 Katalogu odpadů, s výjimkou odpadu azbestu). U uloženého ostatního odpadu a odpadu z azbestu, včetně ostatního odpadu uloženého jako technologický materiál na technické zabezpečení skládky došlo k navýšení na 75 Kč za 1 tunu (ve starém zákoně byla výše rezervy 35 Kč za 1 tunu). Tímto způsobem by měla být zajištěna optimální výše finanční rezervy pro práce související s rekultivací a zajištěním následné péče o skládku.

Změny, které se týkají skládkování odpadů v souvislosti s novým zákonem o odpadech, jsou uvedeny v příloze č. 3.

4.1.1. Souhlas k čerpání pro vlastní rekultivační práce na základě souhlasu s provozem druhé fáze

Podmínky udělení souhlasu k provozu druhé a třetí fáze provozu skládky jsou uvedeny v ustanovení § 38 odst. 1 nového zákona o odpadech. Druhá a třetí fáze provozu skládky smí být provozovány pouze na základě rozhodnutí o změně povolení provozu skládky. Jde rovněž o změnu provozu zařízení na odstraňování odpadů povoleného podle ustanovení § 21 odst. 2 téhož zákona. Důležitá informace je v § 37 odst. 2 nového zákona o odpadech, kde je uvedeno, že na sebe musí jednotlivé fáze provozu skládky navazovat.

V § 38 odst. 2 zákona o odpadech je dále uvedeno: „*Rozhodnutí o změně povolení provozu skládky, kterým se povoluje provoz druhé fáze provozu skládky, lze vydat, pouze pokud nabylo právní moci, právních účinků nebo účinnosti povolení stavby, kterým se povoluje rekultivace skládky.*“

Podmínky použití finanční rezervy na zajištění rekultivace a následné péče o skládku jsou sepsány v § 43 nového zákona o odpadech a tyto prostředky smí být použity se souhlasem krajského úřadu pouze na práce související s rekultivací a zajištěním následné péče o skládku.

Z výše uvedených podmínek lze vyvodit, že je možné vydat souhlas s uvolněním finanční rezervy k čerpání pro rekultivační práce v rámci druhé fáze provozu skládky a není nutné mít souhlas k provozu třetí fáze.

4.1.2. Jak zjistit potřebnou částku na dokončení rekultivace a následnou péči

Jak již bylo uvedeno výše, čerpání finančních prostředků z rezervy skládky je řešeno § 43 odst. 1 nového zákona o odpadech, kde je následující ustanovení: „*Krajský úřad odsouhlasí uvolnění peněžních prostředků rezervy tak, aby zůstávala dostatečná rezerva pro dokončení rekultivace a zajištění následné péče o skládku i pro případ, že by provozovatel nebyl schopen tyto činnosti zajistit.*“

Jako podklad k určení dostatečné rezervy pro dokončení rekultivace a zajištění následné péče o skládku je nutné požadovat od provozovatele skládky rozpočet s kalkulací předpokládaných nákladů na rekultivaci a následný monitoring, který předloží jako podklad k žádosti o souhlas k uvolnění finančních prostředků z vázaného účtu. Krajský úřad na základě empirických znalostí a průběžně poskytovaných informací od provozovatele stanoví oprávněnost požadovaného čerpání.

Za účelem dostatečného finančního zůstatku pro zajištění následné péče o skládku v během třetí fáze provozu skládky je nutné v rámci predikce finančních nákladů zahrnout i předpoklad vlivu inflace, kde lze vycházet např. z cílování inflace Českou národní bankou.

5. Závazná stanoviska a vyjádření obcí s rozšířenou působností

Dle ustanovení § 146 odst. 3 písm. a) nového zákona o odpadech obecní úřad obce s rozšířenou působností (ORP) vydává, z hlediska nakládání s odpady nebo vedlejšími produkty závazné stanovisko k terénním úpravám a k odstranění stavby podléhající ohlášení nebo povolení podle stavebního zákona. V tomto stanovisku může stanovit podmínky, které zajistí ochranu zdraví a životního prostředí a zajistí vysokou míru recyklace produkovaných odpadů.

ORP vydávají závazné stanovisko nejen z hlediska nakládání s odpady, ale v některých případech (terénní úpravy, odstranění stavby) i s tzv. vedlejšími produkty. ORP však nemá možnost vydat formální závazné stanovisko k řízením o vydání integrovaného povolení podle zákona o integrované prevenci, pouze vyjádření (podrobněji dále).

Pojem „závazné stanovisko“ je zaveden v § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a jde o úkon učiněný správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu. Správní orgány příslušné k vydání závazného stanoviska jsou dotčenými orgány a toto stanovisko je podkladovým materiálem pro vydání rozhodnutí ve správním řízení.

Kromě závazného stanoviska může ORP vydávat dle § 146 odst. 3 písm. b) a c) zákona o odpadech vyjádření. Vyjádření dle § 146 odst. 3 písm. b) z hlediska nakládání s odpady ke změně dokončené stavby podléhající ohlášení nebo povolení podle stavebního zákona je novou možností, která ve starém zákoně o odpadech nebyla. Pravomoc obce uvedená v § 146 odst. 3 písm. c) nového zákona o odpadech

vyjádřit se ke zřízení zařízení určeného pro nakládání s odpady a k zavedení nebo rozšíření výroby oxidu titaničitého vycházela i ze starého zákona o odpadech.

Podle § 151 nového zákona o odpadech se výše uvedené závazné stanovisko a vyjádření nevydají podle tohoto zákona, pokud je jejich vydání nahrazeno postupem v řízení o vydání integrovaného povolení podle zákona o integrované prevenci.

Podle § 2 písm. g) zákona o integrované prevenci se integrovaným povolením rozumí rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení a které se vydávají namísto rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí, ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství, pokud to tyto předpisy umožňují (tedy i zákon o odpadech). Z uvedeného vyplývá, že pokud je daný správní akt nahrazován u zařízení v režimu integrované prevence integrovaným povolením, není tedy rozhodná jeho konkrétní forma, ale to, zda je nahrazování tohoto správního aktu integrovaným povolením stanoveno příslušným právním předpisem. Příkladem je tedy i výše uvedené závazné stanovisko dle § 146 odst. 3 písm. a) a vyjádření podle § 146 odst. 3 písm. b) a c) nového zákona o odpadech, jejichž vydání je nahrazeno postupem o vydání integrovaného povolení.

ORP, které podle § 146 odst. 3 vydává závazné stanovisko / vyjádření, má tedy v případě nahrazování tohoto správního aktu integrovaným povolením v řízení o vydání integrovaného povolení postavení příslušného správního úřadu ve smyslu § 8 odst. 1 písm. b) zákona o integrované prevenci. Tomuto příslušnému ORP zasílá úřad žádost o vydání integrovaného povolení k vyjádření v termínu do 7 dnů, ode dne, kdy ji shledá úplnou.

Podle navazujícího ustanovení § 9 odst. 1 zákona o integrované prevenci příslušný správní úřad zašle úřadu nejpozději do 30 dnů po obdržení žádosti své vyjádření, které musí obsahovat zejména zhodnocení návrhu závazných podmínek k provozu zařízení, popřípadě návrh dalších závazných podmínek, které navrhuje zahrnout do integrovaného povolení. V § 9 odst. 2 téhož zákona je zdůrazněno, že vyjádření příslušných správních úřadů zasílaná úřadu nejsou správními rozhodnutími. Postavení těchto vyjádření ve vztahu k rozhodnutí o žádosti o vydání integrované povolení je řešeno v § 13 odst. 5 zákona o integrované prevenci. Podle tohoto ustanovení je součástí odůvodnění integrovaného povolení i vypořádání připomínek k žádosti obsažených ve vyjádřeních podaných podle § 8 až 11, tj. i ve vyjádřeních příslušných správních úřadů, a to v plném rozsahu.

V případě, že se nejedná o řízení o povolení provozu zařízení, popř. o podstatnou změnu provozu, vyžádá si úřad podle § 19a odst. 4 zákona o integrované prevenci i vyjádření příslušných správních úřadů, jejichž působnosti se změna dotýká. Takovým vyjádřením může být i závazné stanovisko podle § 146 odst. 3 písm. a) a vyjádření podle § 146 odst. 3 písm. b) a c) zákona o odpadech. Taková stanoviska / vyjádření jsou jedním z podkladů pro vydání rozhodnutí o změně integrovaného povolení.

V případě nahrazení závazného stanoviska k terénním úpravám a k odstranění stavby podléhající ohlášení nebo povolení podle stavebního zákona (podle § 146 odst. 3 písm. a) zákona o odpadech), již neslouží toto stanovisko primárně jako podklad pro vydání rozhodnutí stavebního úřadu. V tomto případě je závazné stanovisko, které původně bylo vydávané ke stavebnímu řízení, zkonsumováno integrovaným povolením. Toto závazné stanovisko tedy neslouží již primárně jako podklad pro vydání rozhodnutí stavebního úřadu. Tím, že jeho vydání je nahrazeno postupem v řízení o vydání integrovaného povolení, jsou v něm obsažené podmínky právně vymahatelné rovnou z pozice integrovaného povolení a je ve většině případů zbytečné, aby tyto podmínky byly duplicitně přeneseny

do stavebního povolení. Stavebnímu úřadu by měla postačit informace, že závazné stanovisko podle § 146 odst. 3 písm. a) zákona o odpadech je nahrazeno. Platí ustanovení § 45 odst. 1 zákona o integrované prevenci, že stavební povolení pro zařízení spadající pod dikci zákona o integrované prevenci nelze vydat bez pravomocného integrovaného povolení, stavební úřad si tedy v rámci správního řízení může ověřit, že dané závazné stanovisko bylo postupem v řízení o vydání integrovaného povolení nahrazeno. Stejný princip platí i pro nahrazovaná vyjádření dle § 146 odst. 3 písm. b) z hlediska nakládání s odpady ke změně dokončené stavby podléhající ohlášení nebo povolení podle stavebního zákona.

Zpracovala:

Mgr. Martina Rozhoňová

Schválil:

Mgr. Evžen Doležal

ředitel odboru posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence

Příloha:

Porovnání změn v zákonem o integrované prevenci nahrazovaných správních aktech.

- 1 Povolení k provozu zařízení
- 2 Podmínky provozu zařízení
- 3 Sklárky odpadů
- 4 Upuštění od odděleného soustředování odpadů, souhlas s mísením nebezpečných odpadů
- 5 Dispozice s peněžními prostředky rezervy na zajištění rekultivace a následné péče o skládku
- 6 Závazná stanoviska a vyjádření